

Strada Edgar Quinet nr. 5, 010017, București, ROMÂNIA

tel: 021 313 8875

e-mail: decanat@litere.unibuc.ro

web: litere.ro

**AL 24-LEA COLOCVIU INTERNAȚIONAL
AL DEPARTAMENTULUI DE LINGVISTICĂ**
Abordări ale limbii: date, interpretări, teorii

Atelier 2:

Româna ca limbă de patrimoniu

Data: 15 noiembrie 2024

Locul: Facultatea de Litere, Universitatea din București, Str. Edgar Quinet, nr. 5-7, București, România (hibrid)

Organizatori: Alexandru Mardale (Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paris), Elena Soare (Université de Paris 8 & CNRS)

În contextul actual al accelerării migrației, un domeniu de studiu foarte important este reprezentat de limbile de patrimoniu (sau *moștenite*). După cum le definesc Valdes (2000), Benmamoun et al. (2013), Polinsky (2018), aceste limbi sunt învățate și vorbite în afara granițelor țării de origine, nefiind limba majoritară a societății-gază. Copiii dobândesc aceste limbi acasă, cu familia și cu bona, însă pe măsură ce cresc devin tot mai fluenți în limba majoritară a noii țări. Ei sunt bilingvi precoce cu un profil special, în măsura în care limba majoritară (L2 pentru ei) este dominantă, în timp ce limba de patrimoniu (L1) este mai slabă, afectată adesea de slăbirea anumitor structuri și de fenomene de transfer.

Studierea acestor varietăți de patrimoniu este de un deosebit interes atât din punct de vedere lingvistic, teoretic, sociolingvistic, pedagogic, cât și din punctul de vedere al achiziției limbajului. Limbile de patrimoniu oferă prin urmare o deschidere foarte interesantă pentru studiul achiziției ca L1 și L2 și al contactului lingvistic. Caracteristicile gramaticilor limbilor de patrimoniu sunt transferul dinspre limba dominantă și alte fenomene generale care pot apărea în procesul de creolizare. Proprietățile păstrate sau pierdute în aceste gramatici ne pot ajuta să înțelegem mai bine fenomenele de atriție și de schimbare lingvistică. Din punct de vedere sociolingvistic, acest domeniu oferă noi varietăți de studiat și o mai bună înțelegere a multilingvismului la scară redusă. Din punct de vedere pedagogic, preocuparea pentru limbile de patrimoniu este importantă pentru a se putea dezvolta programe de învățământ adaptate acestui tip de vorbitori.

Importanța limbilor de patrimoniu se reflectă în diversitatea programelor dezvoltate în Statele Unite (<https://www.cal.org/heritage/research/briefs.html>). În ultimii ani, UCLA a organizat un institut de vară dedicat acestei problematici, care reunește cercetători din lumea întreagă. Cu toate acestea, în Europa, cercetarea limbilor de patrimoniu este încă la început. Se pot menționa două proiecte importante: Helping à Tromsø (<https://site.uit.no/castl/2018/11/19/a-major-new-project-at-castl-led-by-jason-rothman/>) condus de Jason Rothman, și ERC Microcontact la Utrecht (<https://microcontact.sites.uu.nl/>), sub coordonarea Robertei d'Alessandro. Din motive evidente, studiul limbilor de patrimoniu din Europa este așadar un obiectiv de cercetare important și prețios. Densitatea și varietatea

Strada Edgar Quinet nr. 5, 010017, București, ROMÂNIA
tel: 021 313 8875
e-mail: decanat@litere.unibuc.ro
web: litere.ro

limbilor vorbite pe continent și numeroasele forme ale contactului lingvistic fac din Europa un imens laborator pentru înțelegerea diversității lingvistice și a evoluției în contextul migrației. Abordarea acestei tematici în lingvistică, identificând zonele sensibile din gramatică sau explorând atitudinile față de limba de patrimoniu va duce la o mai bună înțelegere a dinamicii lingvistice la nivel social și individual, și la punerea unor baze pentru dezvoltarea de noi curricula în învățământ.

Româna ca limbă de patrimoniu a fost foarte puțin studiată până în prezent, iar abordarea ei a devenit o urgență în contextul unei diaspore în curs de dezvoltare și mai ales ținând cont de numărul din ce în ce mai mare de copii români care se nasc în afara granițelor țării, dar și de cazurile de întoarcere în țară. Evoluția românei în diaspora este un fenomen extrem de interesant și de actual. Contactul lingvistic divers pe care îl oferă situația Românei mai ales în Europa (țările către care au emigrat români acoperind practic toată Uniunea Europeană) este un teren de studiu nesperat, un adevărat laborator lingvistic, pentru că dă posibilitatea comparației între varietăți aflate sub influența unor limbi foarte diverse. Româna a fost aleasă ca limbă pilot într-un proiect intitulat *Heritage Languages in Europe (Limbile de patrimoniu în Europa)* coordonat de Elena Soare la Universitatea Paris 8 și CNRS în Franța. Acest proiect reunește cercetători interesați de româna de patrimoniu, iar organizarea prezentului workshop se înscrie în acest demers.

Workshopul va aduce împreună cercetători din România, din diferite țări ale Europei și din Canada care lucrează în domeniul românei ca limbă de patrimoniu și va avea loc la Universitatea din București în cadrul colocviului anual al Departamentului de lingvistică de la Facultatea de Litere, în format hibrid, în data de 15 noiembrie.

Sesiunea va fi deschisă și participanților care nu vor prezenta comunicări.

Participanți

Larisa Avram (Universitatea din București)
Maria Adelina Ianos (Universitat de Lleida)
Monica Irimia (Università di Modena e Reggio Emilia)
Alexandru Mardale (Institut National des Langues et Civilisations Orientales, Paris)
Aurelia Merlan (Universität München)
Mihaela Pârvulescu (University of Toronto)
Bianca Popa (Universitatea din București)
Elena Soare (Université de Paris 8 & CNRS)
Irina Stoica (Universitatea din București)

Referințe

Benmamoun, E., S. Montrul, and M. Polinsky. 2010. *Prolegomena to heritage linguistics*. White paper, Harvard Univ.
Polinsky, M. 2018. *Heritage Languages and Their Speakers*. Cambridge University Press.
Valdés, G. 2000. Introduction. In *Spanish for native speakers, volume i*. 1–32. New York, NY: Harcourt College.